

**GENDER AKCIONI PLAN GRADA CAZINA
ZA PERIOD OD 2025. DO 2028. GODINE**

Grad Cazin, Maj 2025.

Sadržaj:

1.	UVOD.....	3
1.1.	Radna grupa za izradu nacrtu Gender akcionog plana Grada Cazin	4
1.2.	Osnovni pojmovi i definicije ravnopravnosti spolova	4
2.	PRAVNI I INSTITUCIONALNI OKVIR ZA RAVNOPRAVNOST SPOLOVA... 6	
2.1.	Međunarodni pravni okvir za ravnopravnost spolova.....	6
2.2.	Domaći pravni okvir za ravnopravnost spolova.....	6
2.3.	Institucionalni okvir BiH za ravnopravnost spolova.....	8
3.	ANALIZA STANJA RAVNOPRAVNOSTI SPOLOVA U GRADU CAZINU.....	9
3.1.	Osnovne informacije o Gradu Cazin.....	9
3.2.	Analiza stanja po oblastima.....	10
3.2.1.	Postojanje institucionalnih mehanizama za ravnopravnost spolova	10
3.2.2.	Rad, zapošljavanje i pristup ekonomskim resursima	11
3.2.3.	Javni život i donošenje odluka	17
3.2.4.	Obrazovanje, nauka, kultura i sport	19
3.2.5.	Nasilje nad ženama i nasilje u porodici	22
3.2.6.	Zdravstvena zaštita	24
4.	STRUKTURA GENDER AKCIONOG PLANA GRADA CAZIN	25
5.	CILJEVI I AKTIVNOSTI GENDER AKCIONOG PLANA GRADA CAZIN ZA PERIOD 2025.-2028. GODINE.....	26
6.	MONITORING I EVALUACIJA GENDER AKCIONOG PLANA	31

1. UVOD

Ravnopravnost spolova znači jednaku vidljivost, osnaživanje i učešće oba spola u svim sferama javnog i privatnog života i ima za cilj promoviranje punog učešća žena i muškaraca u društvu.

Ravnopravnost spolova podrazumijeva jednako društveno vrednovanje sličnosti i razlika muškaraca i žena, kao i njihovih uloga. Ona je utemeljena na njihovom punopravnom partnerstvu u kući, zajednici ili društvu.

Primjena i unapređenje principa ravnopravnosti spolova u lokalnim zajednicama je od ključnog značaja za razvoj i blagostanje stanovništva Federacije Bosne i Hercegovine.

Lokalne zajednice funkcioniraju u skladu sa principima rada lokalne samouprave, te zbog toga imaju specifičnu vrstu odgovornosti, same prema sebi i prema stanovništvu koje u tim lokalnim zajednicama živi.

Grad Cazin je polazeći od potrebe da se na lokalnom nivou pokrenu sistemski procesi u ovoj oblasti, kao i zbog obaveza proizašlih iz Zakona o ravnopravnosti spolova BiH i GAP-a BiH izradio Gender akcioni plan Grada Cazina (GAP) za period 2020. do 2024. godine, te se opredijelio za izradu Gender akcionog plana koji se odnosi na period 2025. do 2028. godine.

Gender akcioni plan Grada Cazina koji se odnosi na period 2025. do 2028. godine je strateško-planski dokument Grada koji svojom implementacijom treba da potiče budući rast i razvoj zajednice, te unaprijedi ravnopravnost spolova u zajednici. Uvođenje principa ravnopravnosti spolova u razvojne politike, strategije, projekte i programe je od posebnog značaja na lokalnom nivou.

Gender akcioni plan Grada Cazina je dokument koji je usklađen sa odgovarajućim strateškim dokumentima i politikama koje se odnose na tematiku rodne ravnopravnosti i lokalnog razvoja, i to sa Zakonom o ravnopravnosti spolova BiH, kao i sa drugim strategijama na državnom, entitetskom, kantonalnom i lokalnom nivou.

Metodologija izrade Gender akcionog plana Grada Cazina bazirana je na pristupu Evropske povelje za ravnopravnost žena i muškaraca na lokalnom nivou, Priručniku za ostvarivanje ravnopravnosti spolova na lokalnom nivou koji je izradio Gender Centar Vlade F BiH i Gender akcionom planu Unsko-sanskog kantona za period od 2022. do 2025. godine.

1.1. Radna grupa za izradu nacrtu Gender akcionog plana Grada Cazina

Radna grupa za izradu nacrtu Gender akcionog plana Grada Cazin¹ imenovana je u sastavu:

1. Zemira Sejdinović, koordinator ispred Službe za privredu i razvoj,
2. Alma Semanić, član ispred Gradskog vijeća,
3. Ranela Keranović, član ispred Službe za privredu i razvoj,
4. Nermina Begić, član ispred Službe za privredu i razvoj,
5. Mordina Šarić, član ispred Službe za privredu i razvoj,
6. Neira Raković, konsultant ispred nevladinog sektora.

1.2. Osnovni pojmovi i definicije ravnopravnosti spolova

Diskriminacija po osnovu pola je svako stavljanje u nepovoljniji položaj bilo koje osobe ili grupe osoba zasnovano na polu zbog kojeg se osobama ili grupi osoba otežava ili negira priznavanje, uživanje ili ostvarivanje ljudskih prava ili sloboda.

Direktna diskriminacija po osnovu pola postoji kada je osoba ili grupa osoba tretirana, tretira se ili može biti tretirana nepovoljnije u odnosu na drugu osobu ili grupu osoba u istoj ili sličnoj situaciji.

Indirektna diskriminacija po osnovu pola postoji kada prividno neutralna pravna norma, kriterij ili praksa jednaka za sve je dovela, dovodi ili bi mogla dovesti u nepovoljniji položaj osobu ili grupu osoba jednog pola u poređenju sa osobom ili grupom osoba drugog pola.

Uznemiravanje je svako neželjeno ponašanje po osnovu pola kojim se želi povrijediti dostojanstvo osobe ili grupe osoba i stvoriti zastrašujuće, neprijateljsko, degradirajuće, ponižavajuće ili uvredljivo okruženje, ili kojim se postiže takav učinak.

Seksualno uznemiravanje je svaki neželjeni oblik verbalnog, neverbalnog ili fizičkog ponašanja polne prirode kojim se želi povrijediti dostojanstvo osobe ili grupe osoba, ili kojim se postiže takav učinak, naročito kad to ponašanje stvara zastrašujuće, neprijateljsko, degradirajuće, ponižavajuće i uvredljivo okruženje.

¹ Rješenje o imenovanju Radne grupe za izradu nacrtu Gender akcionog plana Grada Cazin broj 01/GN-45-10184/24 od 20.12.2024. godine

Nasilje po osnovu pola je svako djelovanje kojim se nanosi ili može biti nanijeta fizička, psihička, seksualna ili ekonomska šteta ili patnja, kao i prijetnja takvim djelovanjem koje sputava osobu ili grupu osoba da uživa u svojim ljudskim pravima i slobodama u javnoj i privatnoj sferi života.

Nasilje po osnovu pola uključuje, ali se ne ograničava, na:

- a) nasilje koje se dešava u porodici ili domaćinstvu;
- b) nasilje koje se dešava u široj zajednici;
- c) nasilje koje počinu ili tolerišu organi vlasti i drugi ovlašteni organi i pojedinci;
- d) nasilje po osnovu pola u slučaju oružanih sukoba.

Viktimizacija je oblik diskriminacije koji postoji kada se osoba ili grupa osoba dovede u nepovoljniji položaj zbog odbijanja naloga za diskriminatornim postupanjem, prijave diskriminacije, svjedočenja u postupku zaštite od diskriminacije na osnovu pola, ili ako je na bilo koji drugi način osoba sudjelovala u postupku vođenom povodom diskriminacije na osnovu pola.

Pol predstavlja biološke i psihološke karakteristike po kojima se razlikuju osobe muškog i ženskog pola.

Gender/rod predstavlja sociološki i kulturološki uvjetovanu razliku između osoba muškog i ženskog pola i odnosi se na sve uloge i osobine koje nisu uvjetovane ili određene isključivo prirodnim ili biološkim faktorima, nego su prije proizvod normi, praksi, obilja i tradicije, i kroz vrijeme su promjenljivi.

Skraćenice:

CEDAW Convention on Elimination of All Forms of Discrimination Against Women, Konvencija o uklanjanju svih oblika diskriminacije nad ženama

ZoRS BiH Zakon o ravnopravnosti spolova u Bosni i Hercegovini

GAP Gender akcioni plan

GC F BiH Gender centar Federacije Bosne i Hercegovine

GC RS Gender centar, Centar za jednakost i ravnopravnost polova Vlade Republike Srpske

UN Ujedinjene nacije

F BiH Federacija Bosne i Hercegovine

2. PRAVNI I INSTITUCIONALNI OKVIR ZA RAVNOPRAVNOST SPOLOVA

2.1. Međunarodni pravni okvir za ravnopravnost spolova

Međunarodni pravni okvir za ravnopravnost spolova sastoji se od niza konvencija, deklaracija i preporuka koje su usvojene na globalnom nivou kako bi se osigurala prava žena i promovisala rodna ravnopravnost.

Ujedinjene nacije (UN) kao i države članice UN imaju, u skladu sa Poveljom UN, obavezu da promoviraju prava čovjeka, dostojanstvo i vrijednost čovjekove ličnosti bez ikakve diskriminacije, što uključuje i zabranu diskriminacije na osnovu spola. Države članice su obavezne poštovati i promovirati ljudska prava i slobode kao osnove ekonomskog razvoja, mira i međunarodne sigurnosti. Nastavljajući pravnu tradiciju bivše Jugoslavije, ove obaveze je preuzela Bosna i Hercegovina kao članica UN od 22. maja 1992. godine.

Na nivou Ujedinjenih nacija najvažniji dokumenti iz oblasti ravnopravnosti spolova je Konvencija o ukidanju svih oblika diskriminacije žena - CEDAW².

Konvencija o ukidanju svih oblika diskriminacije žena - CEDAW je usvojena 1979. godine i jedan je od najvažnijih međunarodnih dokumenata koji se bavi pravima žena. CEDAW definiše diskriminaciju prema ženama i obavezuje države potpisnice da poduzmu mjere za eliminaciju takve diskriminacije.

2.2. Domaći pravni okvir za ravnopravnost spolova

Domaći pravni okvir za ravnopravnost spolova u Bosni i Hercegovini obuhvata niz zakona, strategija i politika koje su usvojene na različitim nivoima vlasti.

Ustav Bosne i Hercegovine garantuje osnovna ljudska prava i slobode, uključujući pravo na ravnopravnost bez obzira na spol.

Ustav Federacije Bosne i Hercegovine također garantuje visok stepen ljudskih prava i daje pravnu snagu ustavnih odredbi Instrumentima za zaštitu ljudskih prava pobrojanim u Aneksu Ustava F BiH. Za Gender akcioni plan, pored opštih standarda, od posebnog značaja je Međunarodna konvencija o ukidanju svih oblika diskriminacije žena iz 1979. godine.

Ustav Unsko-Sanskog kantona također garantuje najviši stepen ljudskih prava i osnovnih sloboda preuzimajući standarde koji su sastavni dio Ustava BiH i Ustava F BiH.

² Konvencija o eliminaciji svih oblika diskriminacije nad ženama, usvojena je na Generalnoj skupštini Ujedinjenih nacija 18. Decembra 1979. godine, kao prvi sveobuhvatni međunarodno priznati dokument o pravima žena. Konvencija je sastavni dio Ustava BiH, te se primjenjuje direktno i ima prioritet nad domaćim zakonima.

Statut Grada Cazina definiše samoupravni djelokrug grada, te uređuje rad upravljačkih tijela i tijela odlučivanja i osigurava ravnopravnu zastupljenost žena i muškaraca pri izboru ili imenovanju u navedena tijela³.

Zakon o ravnopravnosti spolova u BiH (ZoRS BiH) donešen je 2003. godine u BiH, a izmijenjen i dopunjen 2009. godine, čime su pravni standardi ravnopravnosti spolova utvrđeni Konvencijom o ukidanju svih oblika diskriminacije žena postali sastavni dio pravnog sistema BiH.

Zakonom o ravnopravnosti spolova u BiH uređuje se, promovira i štiti ravnopravnost spolova, garantiraju jednake mogućnosti i ravnopravan tretman svih osoba bez obzira na spol, u javnoj i privatnoj sferi društva, te uređuje zaštita od diskriminacije na osnovu spola⁴.

Prema Zakonu, svi, bez obzira na spol, imaju jednaka prava i pravo pristupa u oblastima obrazovanja, zapošljavanja, socijalne zaštite, sportskog i kulturnog života, javnog života i medija.

Zakon zabranjuje diskriminaciju na osnovu spola i spolne orijentacije u svim sferama života.

Prema Zakonu, diskriminacija podrazumijeva direktnu i indirektnu diskriminaciju, uzmeniravanje, seksualno uznemiravanje, poticanje na diskriminaciju i nasilje po osnovu spola.

Zakon obavezuje organe vlasti na državnom i entitetskom nivou, kantonalne organe i organe jedinica lokalne samouprave, pravne osobe sa javnim ovlaštenjima i pravne osobe u većinskom vlasništvu države, da u okviru svojih nadležnosti, poduzimaju sve odgovarajuće i potrebne mjere radi provođenja odredbi propisanih Zakonom o ravnopravnosti spolova u BiH i Gender akcionim planom Bosne i Hercegovine.

Nadležni zakonodavni, izvršni i organi uprave svih nivoa vlasti u Bosni i Hercegovini obavezni su osnovati odgovarajuće institucionalne mehanizme za ravnopravnost spolova koji će provoditi Zakon o ravnopravnosti spolova u Bosni i Hercegovini, koordinirati realizaciju programskih ciljeva iz Gender akcionog plana Bosne i Hercegovine i osigurati provođenje međunarodnih standarda u oblasti ravnopravnosti spolova.

Nadležni državni, entitetski i kantonalni organi vlasti, kao i organi jedinica lokalne samouprave dužni su sve propise i druge akte iz svoje nadležnosti prije upućivanja u zakonsku proceduru dostaviti na mišljenje institucionalnim mehanizmima za ravnopravnost spolova radi usaglašavanja sa odredbama Zakona o ravnopravnosti spolova u Bosni i Hercegovini.⁵

Zakon o zabrani diskriminacije u BiH⁶ obuhvata sve oblike diskriminacije, uključujući i diskriminaciju na osnovu spola, i pruža pravne mehanizme za zaštitu žrtava diskriminacije. Ovim zakonom utvrđuju se odgovornosti i obaveze zakonodavne, sudske i izvršne vlasti u Bosni i

³ Statut Grada Cazina („Službene novine Grada Cazin“ broj 4/21)

⁴ Član 1. Zakona o ravnopravnosti spolova u BiH, prečišćen tekst („Službeni glasnik BiH“ broj 32/10)

⁵ Član 24. Zakona o ravnopravnosti spolova u BiH, prečišćen tekst („Službeni glasnik BiH“ broj 32/10)

⁶ Zakon o diskriminaciji u BiH („Službeni glasnik BiH“ broj 59/09,66/16)

Hercegovini, kao i pravnih lica i pojedinaca koji vrše javna ovlaštenja da svojim djelovanjem omoguće zaštitu, promovisanje i stvaranje uslova za jednako postupanje.

Zakon o zaštiti od nasilja u porodici i nasilja prema ženama u Federaciji BiH⁷ pruža zaštitu žrtvama nasilja u porodici, koje su često žene i propisuje mjere za prevenciju i sankcionisanje nasilja.

2.3. Institucionalni okvir BiH za ravnopravnost spolova

Zakonom o ravnopravnosti spolova u BiH je utvrđeno postojanje i obaveza uspostavljanja institucionalnih mehanizama za ravnopravnost spolova.

U skladu sa Zakonom o ravnopravnosti spolova, ključni institucionalni mehanizmi za ravnopravnost spolova su Agencija za ravnopravnost spolova BiH, Ministarstva za ljudska prava i izbjeglice BiH i na entiteskom nivou, Gender Centar Federacije BiH i Centar za jednakost i ravnopravnost spolova Vlade Republike Srpske.

Agencija i entitetski gender centri su ključne institucije za kreiranje sveobuhvatnog, sistemskog i koordiniranog pristupa provođenju Zakona. Agencija i gender centri pružaju stručnu podršku drugim institucijama u procesu provođenja obaveza iz Zakona.

Mreža institucionalnih mehanizama za gender pitanja u BiH obuhvata i zakonodavnu i izvršnu vlast na svim nivoima vlasti. Komisija za ostvarivanje ravnopravnosti spolova Parlamentarne skupštine BiH, komisije za ravnopravnost spolova Doma naroda i Zastupničkog doma Parlamenta Federacije BiH, te Odbor jednakih mogućnosti Narodne skupštine Republike Srpske su aktivne i održavaju redovne sjednice, uključujući i tematske sjednice.

Osnovane su komisije za ravnopravnost spolova kantonalnih skupština u Federaciji BiH, a na lokalnom nivou djeluju komisije u okviru općinskih vijeća/skupština opština, odnosno Komisija za ljudska prava i ravnopravnost spolova.

⁷ Zakon o zaštiti od nasilja u porodici i nasilja prema ženama u Federaciji Bosne i Hercegovine („Službene novine FBiH“ broj 19/25)

3. ANALIZA STANJA RAVNOPRAVNOSTI SPOLOVA U GRADU CAZINU

3.1. Osnovne informacije o Gradu Cazinu

Grad Cazin se smjestio u sjeverozapadnom dijelu Bosne i Hercegovine (BiH), odnosno Federacije Bosne i Hercegovine (FBiH) na križanju puteva koji vode od Bihaća prema Velikoj Kladuši, susjednoj Hrvatskoj i dalje prema zapadnoj Europi, zatim preko Rakovice prema Jadranskom moru i jugozapadno preko Bosanske Krupe prema Banja Luci, Tuzli i dalje prema istoku.

Grad Cazin je sastavni dio Unsko-sanskog kantona u čijem sastavu se nalaze grad Bihać, Bosanska Krupa, općine Bužim, Velika Kladuša, Bosanski Petrovac, Ključ i Sanski Most.

Prema posljednjem popisu stanovništva iz 2013. godine, Grad Cazin ima 66.149 stanovnika, od čega su 33.077 žene (50%), teritorijalno organiziranih u 23 mjesne zajednice i prostire se na površini od 356 km², odnosno 8,63 % površine Unsko-sanskog kantona.

Prema socioekonomskim pokazateljima po općinama FBiH za 2023. godinu⁸ u Gradu Cazinu strukturu stanovništva karakterizira značajan udio radno sposobnog stanovništva (od 15 do 65 godina starosti) koja iznosi 75,2 %. Sa gustoćom naseljenosti od 180 stanovnika/km² Grad Cazin se ubraja među gusto naseljene sredine. Prosječna naseljenost Unsko-Sanskog kantona iznosi 63 stanovnika/km², dok je prosjek Federacije BiH 82 stanovnika/km².

Prema nivou razvijenosti Federacije BiH po JLS u 2023. godini od 79 općina/gradova u Federaciji Bosne i Hercegovine Grad Cazin se nalazi na 59. mjestu, odnosno IV grupa po razvijenosti. Za izradu indeksa razvijenosti jedinica lokalne samouprave Federalni zavod za programiranje razvoja je koristio sljedeće indikatore: prihod od poreza na dohodak, stepen zaposlenosti, kretanje stanovništva (2013.-2023.godina), udio starog stanovništva i stepen obrazovanja radne snage.

Prema strukturi poslovnih subjekata u FBiH na dan 31.12.2023. godine ukupan broj registriranih poslovnih subjekata je 3.013, od čega su 1.186 pravna lica, 819 podružnica u sastavu pravnih lica i 1.008 fizičkih lica-obrtnika. Djelatnosti koje preovladavaju u Gradu Cazinu su građevinarstvo, metaloprerađivačka industrija, prehrambena industrija, trgovina i ostale uslužne djelatnosti.

Od 14. marta 2017. godine Cazin ima status službenog grada Bosne i Hercegovine⁹. Tako je postao prvi službeni grad u Federaciji Bosne i Hercegovine koji nije sjedište kantona.

6. august se obilježava kao dan Grada Cazina, ali i godišnjica deblokade ratnog Bihaćkog okruga.

Od malog bosanskog gradića na sjeverozapadu Bosne i Hercegovine, kontinuiranim ulaganjem i radom na urbanom uređenju Cazin se izgradio i sada po svemu liči na jedan savremeni evropski grad te ne ostavlja ravnodušnim svoje goste.

⁸ Federalni zavod za programiranje razvoja, Socioekonomski pokazatelji po općinama FBiH 2023, Juni 2024. godine.

⁹(“ Službene novine Federacije BiH“ broj 32/17).

3.2. Analiza stanja po oblastima

Za potrebe analize stanja ravnopravnosti spolova u Gradu Cazinu prikupljeni su i analizirani dostupni podaci i informacije.

Analiza stanja ravnopravnosti sagledana je iz ugla ravnopravnosti spolova što omogućava utvrđivanje oblasti u kojima eventualno postoji diskriminacija ili nejednakosti u pristupu pravima, koristima i resursima između žena i muškaraca, djevojčica i dječaka po pojedinim oblastima. Ovaj pristup omogućuje da se istraže uzroci takvog stanja neravnopravnosti i da ukaže na to kako se oni mogu promijeniti jer daje osnovu na kojoj će se temeljiti gender akcioni plan.

Za potrebe ove analize prikupljeni su statistički podaci od Zavoda za statistiku, administrativni podaci od strane gradskih organa i službi, podaci od javnih ustanova i javnih preduzeća čiji je osnivač Grad, ZU Doma zdravlja Cazin, te su korištena druga istraživanja, studije i stručna mišljenja.

Svrha ovog pristupa jeste da ukaže na prioritete i ključne ciljeve koje je potrebno ostvariti, te da omogući utvrđivanje trenutnog stanja (ne)ravnopravnosti spolova kao i da utvrdi način na koji će se promjene mjeriti.

Oblasti za utvrđivanje stanja ravnopravnosti spolova su bazirane na prioritetima koji su prepoznati u gender akcionom planu Bosne i Hercegovine i to:

- Postojanje institucionalnih mehanizama za ravnopravnost spolova;
- Rad, zapošljavanje i pristup ekonomskim resursima;
- Javni život i donošenje odluka;
- Obrazovanje, nauka, kultura i sport;
- Nasilje nad ženama i nasilje u porodici;
- Zdravstvena zaštita.

3.2.1. Postojanje institucionalnih mehanizama za ravnopravnost spolova

U skladu sa svojom nadležnosti, Komisija za ljudska prava i ravnopravnost spolova predstavlja institucionalni mehanizam za ravnopravnost spolova Gradskog vijeća koji u skladu sa Poslovníkom o radu Gradskog vijeća¹⁰ u djelokrugu rada razmatra pitanja koja se odnose na:

- osiguranje i zaštitu ljudskih prava i osnovnih sloboda;
- razvoj i probleme u realizaciji i zaštiti ljudskih prava i sloboda, te mjere za njihovu efikasniju zaštitu;

¹⁰ („Službene novine Grada Cazina“ broj 10/22)

- peticije u vezi povreda ljudskih prava i osnovnih sloboda;
- ravnopravnosti spolova, posebno u vezi unapređenja statusa žena;
- razmatranje predloženih odluka i drugih akata sa stanovišta ravnopravnosti spolova i sprečavanje diskriminacije žena;
- odnose grada i vjerskih zajednica na njegovom području;
- predlaganje mjera za poboljšanje odnosa sa vjerskim zajednicama;
- vršenje drugih poslova utvrđenih zakonom, Statutom Grada i Poslovníkom.

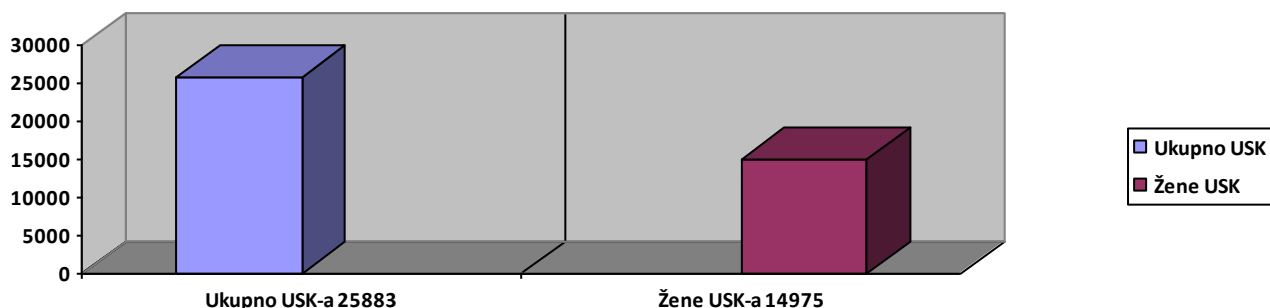
Komisija za ljudska prava i ravnopravnost spolova prema članu 24. Zakona o ravnopravnosti spolova u BiH pored općih nadležnosti u pogledu promocije i zaštite ljudskih prava i sloboda je izričito nadležna za praćenje i promoviranje ravnopravne zastupljenosti spolova na nivou lokalne zajednice kao i ostvarivanje saradnje sa nevladinim organizacijama koje se bave pitanjem ravnopravnosti spolova, sa Gender centrima odnosno Gender Centrom Vlade FBiH i Agencije za ravnopravnost spolova Bosne i Hercegovine.

3.2.2. Rad, zapošljavanje i pristup ekonomskim resursima

Ravnopravno učešće žena i muškaraca na tržištu rada je jedan od preduslova za postizanje ciljeva ravnopravnosti spolova. U BiH u svim različitim dobnim skupinama, prihodovnim razredima i lokacijama, muškarci više od žena učestvuju u radnoj snazi. Učešće žena u radnoj snazi u BiH je značajno niže nego što bi se moglo očekivati i trenutno je jedno od najnižih u Evropi.

Prema statističkim podacima JU Službe za zapošljavanje Unsko-Sanskog kantona sadržanim u Informativnom biltenu za Decembar 2024. godine, ukupan broj nezaposlenih osoba u Unsko-Sanskom kantonu je 25 883 lica, od čega je 14 975 žena, odnosno 57,86%.¹¹

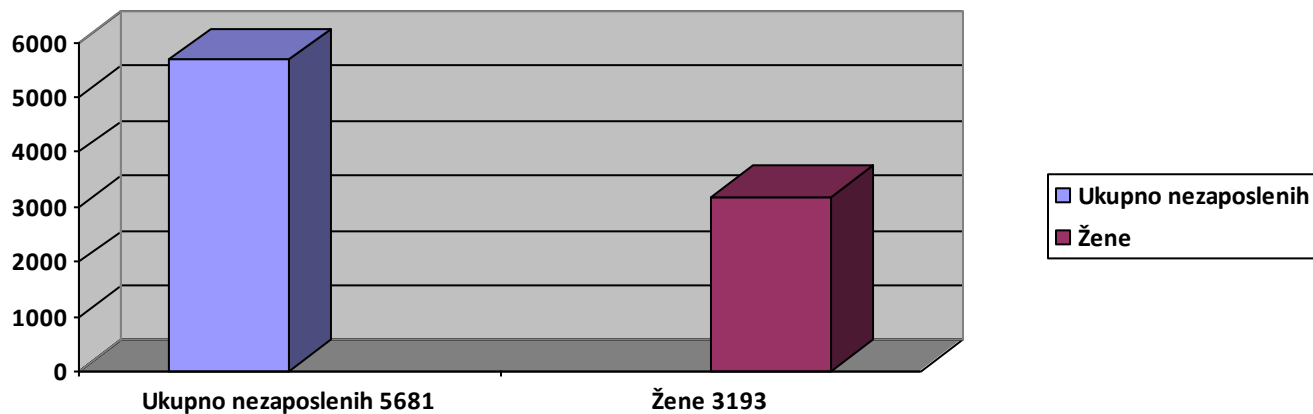
Broj lica koja traže zaposlenje na području USK-a Decembar 2024. godine

¹¹ Informativni bilten JU Službe za zapošljavanje Unsko-Sanskog kantona za Decembar broj 12/2024.

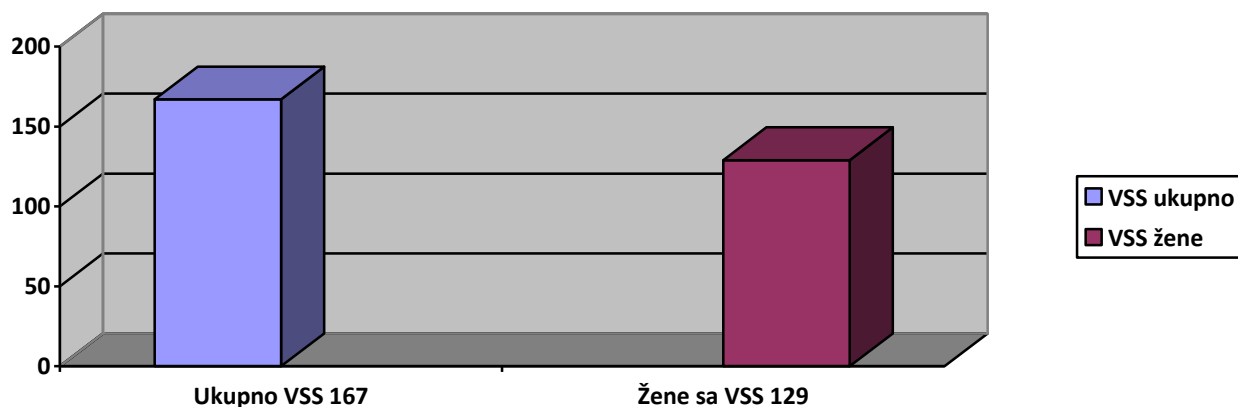
Prema podacima iz pomenutog Biltena ukupan broj lica na području Grada Cazina koja traže zaposlenje je 5681, od čega su 3193 osobe ženskog spola, odnosno 56,20%.

Broj lica koja traže zaposlenje na području Grada Cazina Decembar 2024. godine

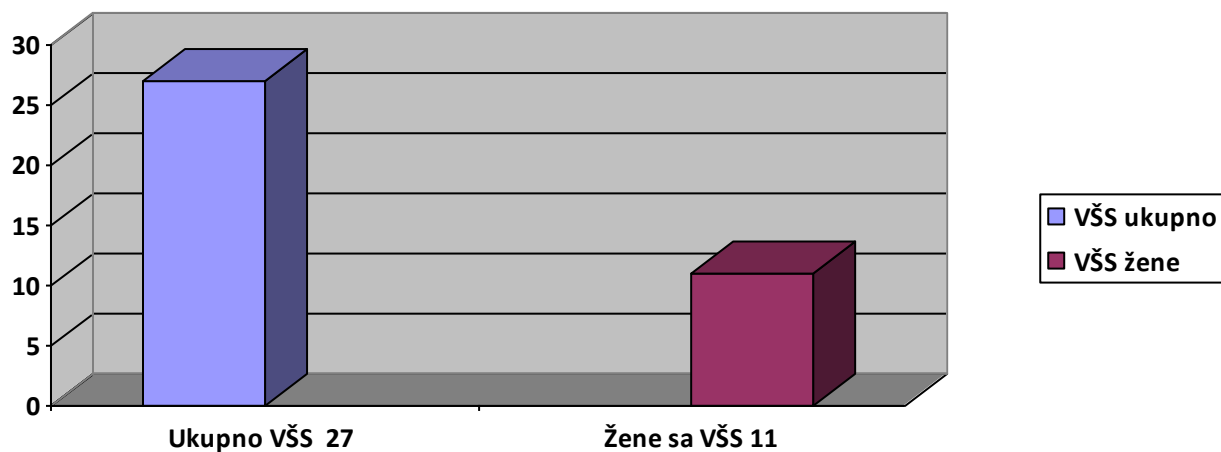
Prema stepenu stručne spreme evidencije nam, za Grad Cazin pokazuju da od 167 nezaposlenih osoba sa VSS, 129 osoba je ženskog spola, odnosno 77,25 %.

Nezaposleni u Cazin u sa VSS - Decembar 2024.

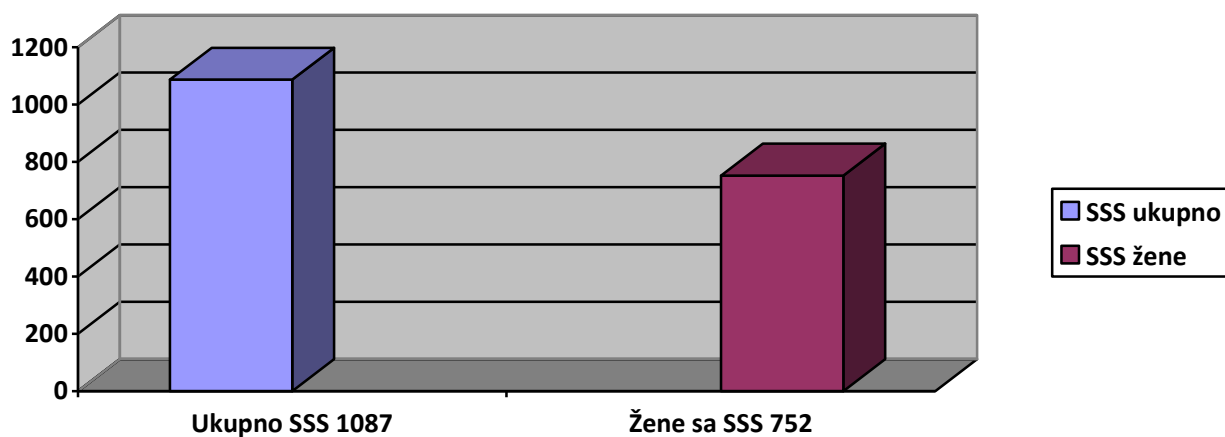
Nezaposlenih osoba sa VŠS je 27 od čega je 11 osoba ženskog spola, odnosno 40,74 %.

Nezaposleni u Cazinu sa VŠS - Decembar 2024.

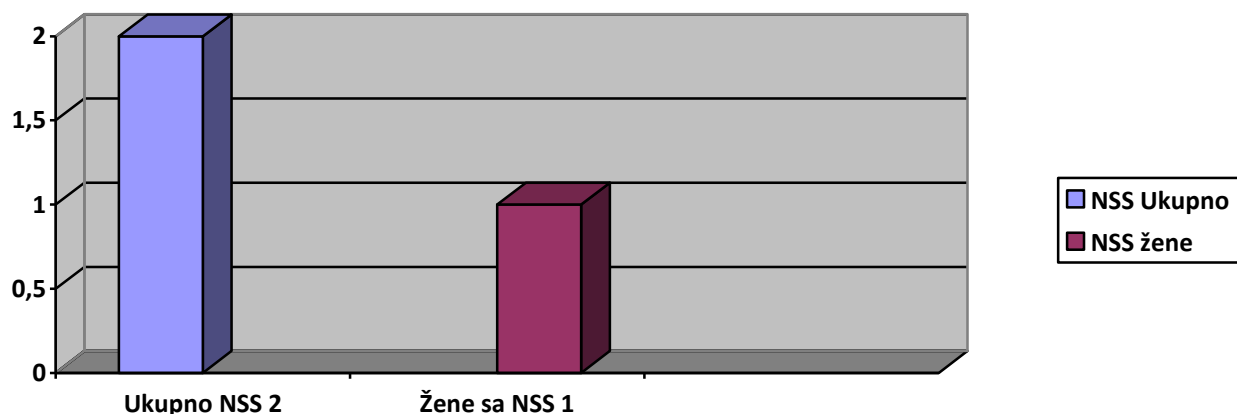
Što se tiče nezaposlenih osoba sa SSS ukupan broj je 1087, od čega su 752 osobe ženskog spola, odnosno 69,18 %.

Nezaposleni u Cazinu sa SSS - Decembar 2024.

Ukupan broj nezaposlenih osoba sa NSS je 2 od čega je 1 osoba ženskog spola, odnosno 50%.

Nezaposleni u Gradu Cazinu sa NSS - Decembar 2024.

Pomenute evidencije nam pokazuju i podatke da procenat žena u ukupnom broju nezaposlenih osoba sa VKV iznosi 50%, sa KV 48,70% i sa PK 33,33%. Od ukupno 2654 nezaposlenih osoba sa NKV, 1471 čine žene, odnosno 55,43%.¹²

Analizirajući zbirni pregled nezaposlenih osoba po godinama starosti i stupnju stručnog obrazovanja za Decembar 2024. godine¹³ možemo konstatirati da od ukupnog broja nezaposlenih osoba su 57,86% osobe ženskog spola.

Grad Cazin Programima subvencija podržava razvoj male privrede i ženskog poduzetništva.

U 2024. godini je u partnerstvu sa USAID/INSPIRE - Programom podrške razvoju biznisa marginaliziranih skupina žena i ostalih marginaliziranih skupina društva fondom od 100.000,00 KM pružio podršku razvoju navedenih biznisa. Od ukupnog broja podržanih biznisa 60% su biznisi koje su pokrenule žene.

Pored navedenog Programa podrške u 2024. godini Grad je imao Program subvencioniranja mikro i malih biznisa sredstvima budžeta Grada u ukupnom iznosu od 121.068,20 KM. Kriterijima za ocjenu kvalitete biznis plana koji su definisani Pravilnikom¹⁴ osobe ženskog spola i mladi do 35. godine starosti su imali dodatne bodove.

Od ukupnog broja podržanih biznisa ovim Programom subvencije, 12 % su biznisi koje su pokrenule žene.

¹² Statistički podaci JU Službe za zapošljavanje USK, Bilten broj 12/2024.

¹³ Statistički podaci JU Službe za zapošljavanje USK, Bilten broj 12/2024.

¹⁴ Pravilnik o kriterijima, načinu i postupku raspodjele sredstava iz budžeta Grada Cazina u svrhu subvencioniranja privatnih preduzeća i poduzetnika u cilju razvoja privrede broj 01/GN-27323/24 od 04.03.2024. godine

JU Služba za zapošljavanje Unsko-sanskog kantona je u 2024. godini imala 16 Programa sufinansiranja zapošljavanja i samozapošljavanja¹⁵. Ovim mjerama zapošljavanja i samozapošljavanja na području Unsko-sanskog kantona ukupno je zaposleno 1107 osoba.

Tabelarni prikaz Programa sufinansiranja zapošljavanja i samozapošljavanje 2024. godine

R/B	Naziv programa/mjere	R/B	Naziv programa/mjere
1.	Zapošljavanje pripravnika 2024.	9.	Poduzetništvo za sve 2024.
2.	Periodično/sezonsko 2024.	10.	Poduzetništvo za mlade 2024.
3.	Prilika za sve 2024.	11.	Poduzetništvo za demobilisane braniocice 2024.
4.	Nova mogućnost 2024.	12.	Zapošljavanje demobilisanih branioaca 2024.
5.	Mladi sa iskustvom 2024.	13.	Služba u suradnji sa poslodavcima 2024.
6.	Javni radovi i pomoć potrebnim 2024.	14.	Druga prilika 2024.
7.	Zapošljavanje žena 2024.	15.	Tražim poslodavca 2024.
8.	Poduzetništvo za žene 2024.	16.	Zapošljavanje/samozapošljavanje djece šehida i poginulih branitelja 2024.

Iz naprijed navedene tabele su nam vidljivi Programi zapošljavanja i samozapošljavanja koji potiču razvoj ženskog poduzetništva, kako na području Unsko-sanskog kantona, tako i na području Grada Cazina.

Mjere Programa podrške Grada Cazina zajedno sa mjerama JU Službe za zapošljavanje Unsko-sanskog kantona pružaju značajan doprinos u razvoju malih biznisa i ženskog poduzetništva na području Grada.

Kako bismo postigli rast i razvoj ženskog poduzetništva, potrebno je provoditi aktivnosti informisanja ovakvih Programa subvencije, poticati razvoj ženskog poduzetništva putem edukacija o pokretanju, vođenju, procedurama i troškovima biznisa, naročito za žene iz ruralnih područja.

¹⁵ Informativni bilten JU Službe za zapošljavanje Unsko-Sanskog kantona za Decembar broj 12/2024.

Stanje ravnopravnosti spolova u Gradskom organu uprave Grada Cazina i javnim ustanovama i javnim preduzećima čiji je osnivač Grad

Naziv institucije	Broj zaposlenih	Broj zaposlenih muškaraca	Broj zaposlenih žena
Gradski organ uprave Grada Cazin ¹⁶	150	91	59
Javna ustanova „Komunalno stambeni fond“ Cazin ¹⁷	52	25	27
Javna ustanova „Centar za kulturu i turizam“ Cazin ¹⁸	26	11	15
Javna ustanova za sport i rekreaciju „Sportski centar Salih Omerčević“ Cazin ¹⁹	14	11	3
Javna ustanova „Centar za socijalni rad“ Cazin ²⁰	21	5	16
Javno preduzeće „Veterinarska stanica“ Cazin ²¹	15	8	7
Javno komunalno preduzeće „Čistoća“ doo Cazin ²²	106	90	16
Javno komunalno preduzeće „Vodovod“ doo Cazin ²³	81	70	11
Javno preduzeće „Radio-televizija“ doo Cazin ²⁴	19	9	10

Iz naprijed navedene tabele je vidljivo da su od ukupnog broja zaposlenih u Gradskom organu uprave Cazin 39,33 % žene, dok se u Javnim preduzećima i ustanovama taj omjer kreće od 76,19 % u JU „Centar za socijalni rad“ Cazin do 13,58 % u Javno komunalnom preduzeću „Vodovod“ doo Cazin.

¹⁶ Informacija Službe za stručne poslove gradonačelnika br. 01-45-10184-4/24 od 24.01.2025. god.

¹⁷ Informacija JU „Komunalno stambeni fond“ Cazin br. 03-30-114-1/25 od 16.01.2025. god.

¹⁸ Informacija JU „Centar za kulturu i turizam“ Cazin br. 49/25 od 20.01.2025. god.

¹⁹ Informacija JU za sport i rekreaciju „Sportski centar Salih Omerčević“ Cazin br. 01-40-68/25 od 30.01.2025.god.

²⁰ Informacija JU „Centar za socijalni rad“ Cazin br. 03/31-53/25 od 21.01.2025. god.

²¹ Informacija JP „Veterinarska stanica“ doo Cazin br. 21/25 od 21.01.2025. god.

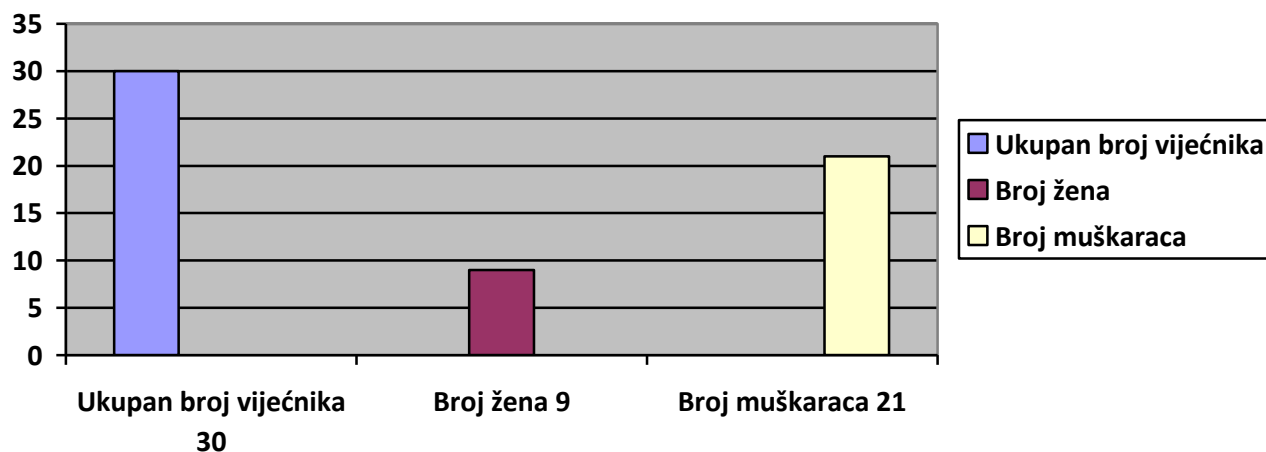
²² Informacija JKP „Čistoća“ doo Cazin br. 4-22/25 od 16.01.2025. god.

²³ Informacija JKP „Vodovod“ doo Cazin br. 02-45-16-07/25 od 15.01.2025. god.

²³ Informacija JP „Radio-televizija“ doo Cazin br. 09/25 od 14.01.2025. god.

3.2.3. Javni život i donošenje odluka

Organi Grada su Gradsko vijeće i Gradonačelnik. Gradonačelnik Grada Cazin je muškarac. Gradsko vijeće Cazin broji 30 članova, a u mandatu za period 2024.-2028. godine u ovaj sastav ulazi 21 vijećnik i 9 vijećnica. Predsjedavajući Vijeća je muškog spola.

Vijeće je imenovalo ukupno 10 Komisija²⁵ uključujući i Komisiju za ljudska prava i ravnopravnost spolova. Ova Komisija se sastoji od 5 članova i u sastavu je Gradskog vijeća u mandatu 2024.-2028. godine i čine je 3 žene i 2 muškaraca.

Komisija Gradskog vijeća	Broj članova	Muškarci	Žene
Statutarna komisija	5	4	1
Komisija za žalbe, predstavke i pritužbe	5	4	1
Komisija za koordinaciju i rad MZ i lokalnu samoupravu	5	3	2
Komisija za odlikovanja i općinska priznanja	5	5	0
Komisija za finansije i budžet	5	2	3

²⁵ Statutarna komisija, Komisija za žalbe, predstavke i pritužbe, Komisija za koordinaciju i rad MZ i lokalnu samoupravu, Komisija za odlikovanje i gradska priznanja, Komisija za finansije i budžet, Komisija za obrazovanje, kulturu, sport i mlade, Komisija za ljudska prava i ravnopravnost spolova, Komisija za izbor i imenovanje, Komisija za rukovođenje tajnim glasanjem, Etički odbor.

Komisija za obrazovanje, kulturu, sport i mlade	5	2	3
Komisija za ljudska prava i ravnopravnost spolova	5	2	3
Komisija za izbor i imenovanje	5	3	2
Komisija za rukovođenje tajnim glasanjem	3	2	1
Etički odbor	3	3	0

Ukupan broj svih članova navedenih Komisija je 46 od čega je 30 osoba muškog spola, a 16 osoba ženskog spola, odnosno 65,22% muškaraca i 34,78% žena. Što se tiče omjera predsjedavanja pomenutim komisijama tu je omjer jednak, odnosno muškarci predsjedaju sa 5 komisija ili 50 %, a žene sa 5 ili 50 %.

Statutom Grada Cazina²⁶ u članu 72. je definisano da se prilikom predlaganja i izbora članova Savjeta mjesne zajednice mora voditi računa da svako mjesno područje mora biti zastupljeno u Savjetu mjesne zajednice, kao i da sastav članova Savjeta mjesne zajednice odražava približno nacionalnu, polnu i starosnu strukturu stanovništva mjesne zajednice, ako je to moguće.

U Gradu Cazinu su ukupno 23 Mjesne zajednice koje u mandatnom periodu 2020.-2024. godine broje 181 člana savjeta Mjesnih zajednica od čega su 6,63 % osobe ženskog spola.

Za mandatni period 2024. - 2028. godine su u toku izbori novih članova Savjeta mjesnih zajednica i izbor i imenovanje predsjednika Mjesnih zajednica.

²⁶ "Službene novine Grada Cazin" broj 4/21

3.2.4. Obrazovanje, nauka, kultura i sport

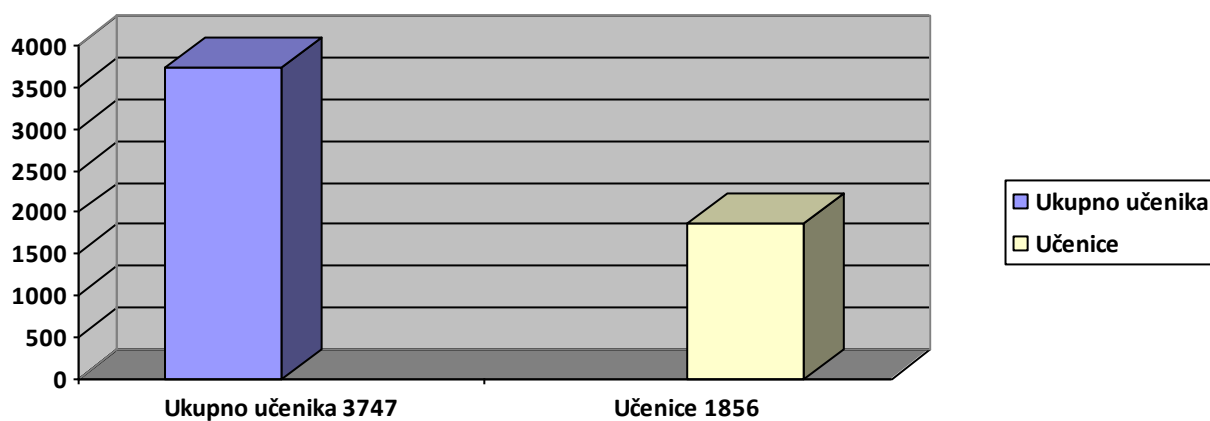
Obrazovanje je jedan od najvažnijih elemenata u postizanju ravnopravnosti spolova, a posebno u vremenu kada postoji potreba za kontinuiranim obrazovanjem i stručnim obrazovanjem nezavisno o dobi. U BiH i dalje postoje rodne razlike u obrazovanju u smislu odabira područja studiranja, kao i razlika u stopama završavanja srednjih škola, upisnosti na fakultete i završavanje istih.

Osnovno obrazovanje

Na području Grada Cazina su ukupno 34 osnovne škole u kojima je 3.747 učenika raspoređeno u 209 odjeljenja, od čega su 1.856 učenice odnosno 49,53 % su osobe ženskog spola.²⁷

Nastavno osoblje u školama broji 312 zaposlenih od čega je 228 žena, odnosno 73,08% zaposlenih su osobe ženskog spola.

Omjer učenica u odnosu na ukupan broj učenika u osnovnom obrazovanju

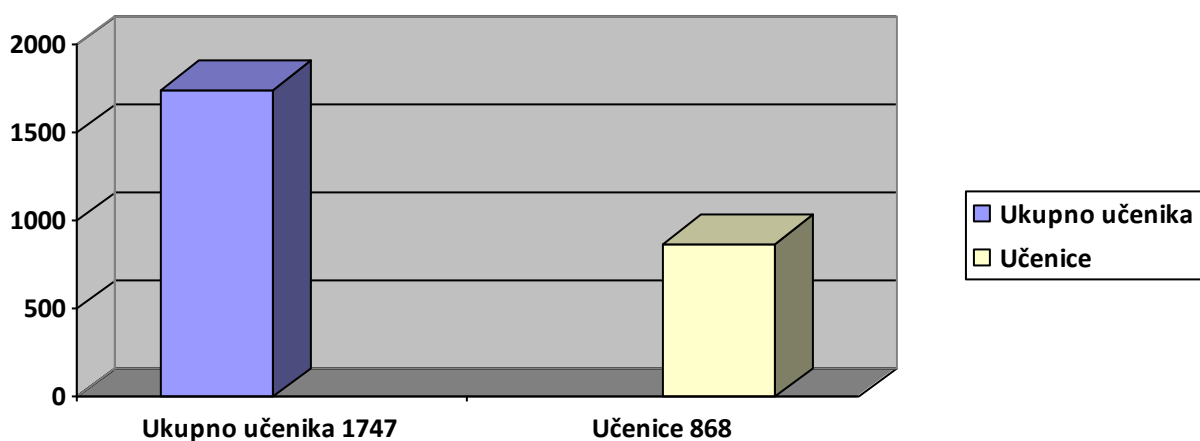

Srednje obrazovanje

Na području Grada Cazina postoje ukupno četiri srednje škole: Gimnazija Cazin, Medresa „Džemaludin ef. Čaušević“, te I i II srednja škola u kojima je 1 747 učenika raspoređeno u 84 odjeljenja, od čega su 858 učenice odnosno 49,69% su osobe ženskog spola.²⁸

Nastavno osoblje u školama broji 170 zaposlenih osoba od čega je 98 žena, odnosno 57,65% zaposlenih su osobe ženskog spola.

Omjer učenica u odnosu na ukupan broj učenika u srednjem obrazovanju

Grad Cazin je u oblasti školstva u cilju poboljšanja uvjeta školovanja podržao finansiranje prevoza učenika srednjeg obrazovaja koji su slabog materijalnog stanja.

Visoko obrazovanje

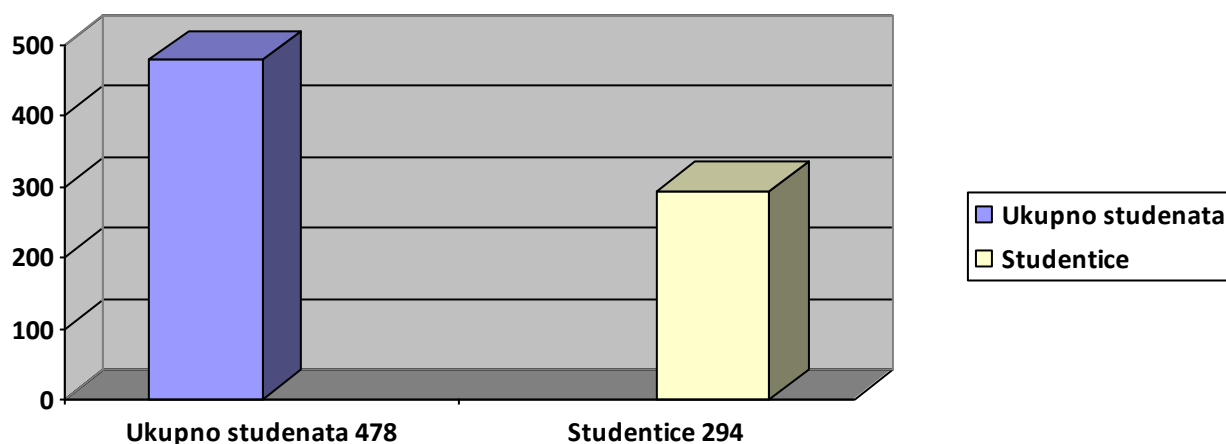
U 2023/2024 školskoj godini na visokoškolskim ustanovama u Federaciji BiH upisalo se ukupno 478 studenata iz Cazina od čega su 294 studentice²⁹, odnosno 61,51% su osobe ženskog spola.

²⁷ Federalni zavod za statistiku, Unsko-Sanski Kanton u brojkama, Sarajevo 2024.

²⁸ Federalni zavod za statistiku, Unsko-Sanski Kanton u brojkama, Sarajevo 2024.

²⁹ Federalni zavod za statistiku, Visoko obrazovanje 2023/2024. Statistički bilten 381.

Omjer studentica u odnosu na ukupan broj studenata Grada Cazina upisanih u visokoškolske ustanove F BiH

U Budžetu Grada Cazina za 2024. godinu su planirana sredstva za stipendiranje studenata u ukupnom iznosu od 450.000,00 KM koja se dodjeljuju na osnovu Javnog poziva i na osnovu utvrđenih kriterija u Pravilniku kojeg priprema Služba za opću upravu i društvene djelatnosti i kojeg usvaja Gradonačelnik. Pravo na stipendiju mogu ostvariti redovni studenti na visokoškolskim ustanovama BiH, čiji je osnivač Federacija BiH, Republika Srpska i Brčko Distrikt, prvog ciklusa studija na akademskim studijskim programima za sticanje diplome prvog ciklusa studija u trajanju tri studijske godine odnosno 180 ECTS bodova ili četiri godine sa 240 ECTS bodova, državljani Bosne i Hercegovine sa prebivalištem na području Grada Cazina.

Kriteriji na osnovu kojih se dodjeljuju stipendije studentima su opći uspjeh (u srednjoj školi ili prosjek ocjena na studiju), natjecanja, materijalni, socijalni i zdravstveni status, te sudjelovanje roditelja u odbrambeno-oslobodilačkom ratu.

Za školsku 2023/2024. godinu ukupno je dodijeljeno 209 stipendija, od čega su 58 studenata muškog spola i 151 studentica, odnosno 72,25 % su žene.³⁰

³⁰ Informacija Službe za opću upravu i društvene djelatnosti Grada Cazina broj 03-45-10184-5/25 od 10.02.2025. godine.

3.2.5. Nasilje nad ženama i nasilje u porodici

Nasilje u porodici je ponašanje u kojem neko nasiljem, drskim ili bezobzirnim ponašanjem ugrožava mir, tjelesnu cjelovitost ili psihičko zdravlje člana svoje porodice. Pojavljuje se u raznim oblicima kao fizičko, seksualno, psihičko, emotivno, ekonomsko, duševno i dr. nasilje. Kao žrtve nasilja u porodici najčešće se pojavljuju supruge, a zatim životni partneri, djeca, muž, stara i nejak a lica.

Pod pasivnim zlostavljanjem podrazumijeva se suptilan vid nasilja kao što su dvosmislenost, prebacivanje krivice, zapostavljanje, ponižavanje, omalovažavanje i slično., koje se uglavnom teško uočava kao nasilje, a obično vodi i završi kao fizičko nasilje.

Organizacione jedinice Uprave policije u periodu 01.01.-31.08.2024. godine evidentirale su 117 krivičnih djela „Nasilje u porodici“, više za 15 ili 14,7%, u odnosu na isti period 2023. godine kada su evidentirana ukupno 102 krivična djela „Nasilje u porodici“. Za 117 krivičnih djela „Nasilje u porodici“ prijavljeno je 118 lica od toga 1 maloljetnik i 38 povratnika u vršenju krivičnih djela, što je više za 13 lica ili 12,3% u odnosu na 2023. godinu kada je za 102 krivična djela prijavljeno 105 lica od čega 35 povratnika.³¹

Ova krivična djela su zabilježena na području sljedećih gradova i općina i to: Grada Bihaća (42), Grada Cazina (36), Općine Velika Kladuša (15), Općine Ključ (6), Općine Sanski Most (8), Grada Bosanska Krupa (5), Općine Bosanski Petrovac (3) i općine Bužim (2).

U periodu Januar-August 2024. godine izrečeno je ukupno 178 zaštitnih mjera vezanih za nasilje u porodici što je više za 39 ili 28% u odnosu na uporedni period 2023. godine. Najviše zaštitnih mjera evidentirano je u Gradu Bihaću (62), zatim Grad Cazin (60), Općina Sanski Most (19), Općina Velika Kladuša (14), općina Ključ (11), Grad Bosanska Krupa (8), i po dvije (2) zaštitne mjere Općine Bužim i Bosanski Petrovac.

Sigurna kuća za žene i djecu žrtve nasilja u porodici na teritoriji koju pokriva Unsko-sanski kanton osnovana je na inicijativu Udruženja „Žene sa Une“ i počela je sa radom 10.12.2015. godine. Kapacitet Sigurne kuće je 30 osoba. Pored toga što je osnovni cilj rada Sigurne kuće obezbjeđenje fizičke zaštite i sigurnosti žrtava, boravak u Sigurnoj kući uključuje odgovarajuću stručnu pomoć, individualni i grupni terapijski rad, savjetovanje, porodičnu terapiju, te ekonomsko osnaživanje kroz pohađanje kurseva za zapošljavanje i samozapošljavanje.

Procedura zbrinjavanja žena i djece žrtava nasilja u Sigurnu kuću je regulisana Zakonom o zaštiti od nasilja u porodici F BiH i vrši se po preporuci i na zahtjev Centra za socijalni rad i policijskih

³¹ Informacija po zaključku kolegija Skupštine broj:02/1-2-422-4/24 od 20.06.2024. godine SIGURNOST-nasilje u porodici, broj 05-04/04-1-04-57/24 od 18.09.2024. godine, Ministarstvo unutrašnjih poslova, Uprava policije, August 2024.

uprava, a na osnovu potpisanog Protokola o postupanju nadležnih institucija i ustanova u slučajevima nasilja u porodici za gradove i općine Unsko-sanskog kantona.

Prema Informaciji JU „Centra za socijalni rad“ Cazin³² u 2024. godini evidentirano je 58 prijava nasilja u porodici, broj žena žrtava nasilja je 41 i broj muškaraca žrtava nasilja u porodici je 8, broj slučajeva nasilja nad malodobnom djecom je 16 (za koje je počiniocima od strane nadležnog suda izrečena zaštitna mjera), broj izrečenih zaštitnih mjera počiniocima nasilja je 53, te broj smještenih lica u Sigurnoj kući je 26, od kojih su 17 malodobna lica/djeca.

Broj prijava nasilja u porodici	Broj žena žrtava nasilja	Broj muškaraca žrtava nasilja	Slučajevi nasilja nad malodobnom djecom	Broj izrečenih mjera počiniocima nasilja
58	41	8	16	53

Kada je u pitanju nasilje u porodici, JU „Centar za socijalni rad“ Cazin konstatira zabrinutost zbog „tamnog broja“, odnosno broja koji se odnosi na slučajeve nasilja koji ostanu neprijavljeni. Ovakva pretpostavka je zasnovana na činjenici da se puno žena informiše vezano za nasilje, način kako i u kojim situacijama se može prijaviti, međutim te žene nikad ne prijave nasilje ili vrlo rijetko.

Problem na koji Centar nailazi kada se suoči s nasiljem u porodici je nepostojanje skloništa/prihvatišta na području Grada Cazina u kojoj se mogu smjestiti žrtve nasilja u porodici. Postoji suradnja sa Sigurnom kućom u Bihaću koja je nažalost još nedovoljna. Boravak u Sigurnoj kući je 3-6 mjeseci i vrlo često nakon tog vremena žrtve ne budu pripremljene za samostalni život izvan kuće.

Posljedica ovog problema za Centar je nemogućnost u potpunosti ispunjavanja svojih obaveza predviđenih Zakonom, odnosno Centar ne može pružiti dovoljnu zaštitu žrtvama nasilja nakon povratka kući jer nije u mogućnosti obezbijediti drugi smještaj. Rješenje za navedeno je obezbijediti sklonište/prihvatište i pokriti troškove rada skloništa.

Potrebno je napomenuti da su provedene značajne aktivnosti i u oblasti subvencioniranja alternativnog-nužnog smještaja, gdje se realizacija sredstava koja su predviđena Budžetom USK-a provodila na zahtjeve Službe za opću upravu i društvene djelatnosti, a za potrebe korisnika ovog smještaja čija se evidencija nalazi pri ovoj Službi i JU Centra za socijalni rad Cazin. Pravo na subvencioniranje alternativnog smještaja su ostvarile četiri (4) porodice, a kroz Budžet USK-a je u 2024. godini za područje Grada Cazina bilo osigurano 2.500,00 KM za ove namjene.

3.2.6. Zdravstvena zaštita

Grad Cazin raspolaže jednom javnom zdravstvenom uslugom, ZU Dom zdravlja Cazin gdje se pruža bolnička zdravstvena zaštita odnosno primarna zdravstvena zaštita. Na područje grada djeluje ukupno 6 ambulanti porodične medicine. Prema podacima ZU Doma zdravlja Cazin u ovoj ustanovi je sa krajem 2022. godine bilo zaposleno 241 zaposlenik, od čega je 158 zdravstvenih radnika, 6 zdravstvenih saradnika i 77 radnika nemedicinske struke.³³

Na području grada participiraju 4 privatne poliklinike koje nude laboratorijske i specijalističke usluge, 1 privatni medicinski laboratorij, te 15 apoteka (2 gradske apoteke i 13 privatnih).

Prema Informaciji o stanju u oblasti zdravstva na području Unsko-Sanskog kantona³⁴ zaključno sa 31.12.2023. godinom 172.217 lica ima zdravstveno osiguranje po različitim osnovama.

Prema podacima iz Zdravstveno statističkog godišnjaka Federacije Bosne i Hercegovine za 2023. godinu³⁵ u Unsko-sanskom kantonu zabilježeno je 1.292 poroda, od čega 679 dječaka, 606 djevojčica i 7 mrtvorodne djece.

Prema istim podacima u 2023. godini u Unsko-sanskom kantonu je zabilježeno 2.038 umrlih lica, od čega 1.012 osoba muškog spola i 1.026 osoba ženskog spola, zatim 11 umrlih dojenčadi i 50 nasilnih smrti.

Prema podacima ZU Dom Zdravlja Cazin³⁶ u 2024. godini pruženo je 425 usluga mamografije, te obavljeno 3819 ginekoloških pregleda. Prema evidencijama su 53 osobe oboljele od malignih neoplasmi, od čega je 7 pacijentica oboljelih od karcinoma dojke.

Budžetom za 2024. godinu Grad Cazin je planirao iznos od 20.000,00 KM za Program podrške sufinansiranja postupka medicinski potpomognute oplodnje. Prema izvještaju o provođenju politike jedinice lokalne samouprave i aktivnostima Gradonačelnika Grada Cazin za period Januar- Decembar 2024. godine³⁷ realizirano je pet (5) zahtjeva u vrijednosti od 9.000,00 KM.

Za aktivnosti na realizaciji projekta sufinansiranja postupka nabavke lijekova za trudnice-antikoagulantne terapije Budžetom za 2024. godinu su planirana sredstva u ukupnom iznosu od 10.000,00 KM, gdje su realizirana 2 (dva) zahtjeva u vrijednosti od 3.469,00 KM. Pored navedenog Grad Cazin pruža novčanu podršku za liječenje teško oboljelih sa područja grada Budžetom za 2024. godinu u ukupnom iznosu od 70.000,00 KM i novčanu podršku za novorođenčad u ukupnom iznosu od 40.000,00 KM.

³² Informacija JU „Centar za socijalni rad“ Cazin broj 03/31-53/25 od 21.01.2025. godine

³³ Godišnji izvještaj o radu i finansijskom poslovanju ZU Dom zdravlja Cazin za 2022. godinu br.832/23 od 15.02.2023. godine

³⁴Ministarstvo zdravstva, rada i socijalne politike USK-a Informacija o stanju u oblasti zdravstva na području Unsko-sanskog kantona,Bihać Decembar 2024.

³⁵ Zavod za javno zdravstvo FBiH, Zdravstveno statistički godišnjak Federacije Bosne i Hercegovine, Sarajevo 2024. godine.

³⁶ Akt ZU Dom zdravlja Cazin broj 655/25 od 11.02.2025. godine.

³⁷ „Službene novine Grada Cazin“ broj 8/25

4. STRUKTURA GENDER AKCIONOG PLANA GRADA CAZIN

U skladu sa prethodnom analizom stanja ravnopravnosti u gradu i pregleda provođenja obaveza iz Zakona o ravnopravnosti spolova u Bosni i Hercegovini jasno je da je donošenje Gender akcionog plana Grada Cazina optimalan pristup.

U odnosu na te analize struktura Gender akcionog plana Grada Cazina za period 2025.-2028. godina odražava trenutno stanje ravnopravnosti spolova i institucionalizacije ravnopravnosti spolova i sadrži tri srednjoročna cilja te u okviru svakog cilja rezultate koji se planiraju postići.

Struktura Gender akcionog plana Grada Cazina je prikazana šematski ispod dok je detaljno prikazana u matrici logičkog okvira u narednom dijelu dokumenta: Ciljevi i aktivnosti Gender akcionog plana Grada Cazina za period 2025.-2028. godina.

Srednjoročni cilj 1.

Gradsko vijeće i službe djeluju za ravnopravnost spolova

- 1.1. Kapaciteti komisija i službi za djelovanje u oblasti ravnopravnosti spolova unapređeni*
- 1.2. Uspostavljeni instrumenti za redovnu procjenu uticaja propisa na ravnopravnost spolova*
- 1.3. Provedene sektorske analize mogućnosti za unapređenje stanja ravnopravnosti spolova u prioritetnim oblastima*
- 1.4. Budžet Grada sadrži procjenu uticaja na ravnopravnost spolova (rodno-odgovorno budžetiranje)*

Srednjoročni cilj 2.

Unaprijediti uslove za ekonomsko osnaživanje žena u Gradu Cazinu

- 2.1. Povećane su mogućnosti za zapošljavanje i samozapošljavanje*

Srednjoročni cilj 3.

Grad prati stanje i saraduje sa drugim akterima na unapređenju stanja ravnopravnosti spolova

- 3.1. Grad promovira ravnopravnost spolova*
- 3.2. Redovno se prati stanje ravnopravnosti na području Grada*
- 3.3. Civilno društvo učestvuje u definiranju prioriteta za djelovanje u oblasti ravnopravnosti spolova*

5. CILJEVI I AKTIVNOSTI GENDER AKCIONOG PLANA GRADA CAZIN ZA PERIOD 2025.-2028. godine

CILJ: Grad Cazin je mjesto ravnopravnosti spolova

Srednjoročni cilj 1: Gradsko vijeće i gradske službe djeluju za ravnopravnost spolova

Očekivani rezultat	Aktivnost	Nosilac odgovornosti	Pokazatelj napretka u odnosu na početno stanje	Rok	Izvor finansiranja
1.1. Kapaciteti komisija i službi za djelovanje u oblasti ravnopravnosti spolova unapređeni	<i>Edukacije na temu ravnopravnosti spolova i diskriminacije na osnovu spola</i>	<i>Komisija za ljudska prava i ravnopravnost spolova</i>	<i>Održane dvije edukacije za Komisiju za ljudska prava i ravnopravnost spolova i predstavnike službi</i>	<i>Maj 2026.</i>	<i>Budžet Grada i partnerstvo</i>
	<i>Unapređeni instrumenti za djelovanje u oblasti ravnopravnosti spolova</i>	<i>Komisija za ljudska prava i ravnopravnost spolova</i>	<i>Utvrđena metodologija za procjenu uticaja propisa Utvrđena metodologija za analizu uticaja plana i budžeta</i>	<i>Oktobar 2025.</i>	<i>Budžet Grada i partnerstvo</i>
1.2. Uspostavljeni instrumenti za redovnu procjenu uticaja propisa na ravnopravnost spolova	<i>Edukacije za ključne komisije i službe Grada</i>	<i>Komisija za ljudska prava i ravnopravnost spolova</i>	<i>Kapaciteti nadležnih službi grada omogućavaju primjenu metodologije za procjenu uticaja propisa i metodologije za analizu uticaja plana i budžeta</i>	<i>Novembar 2025.</i>	<i>Budžet Grada i partnerstvo</i>
1.3. Provedene sektorske analize mogućnosti za unapređenje stanja ravnopravnosti spolova u prioritetnim oblastima	<i>Analiza dostupnosti administrativnih podataka razvrstanih po spolu</i>	<i>Gradske službe</i>	<i>Analiza o dostupnosti administrativnih podataka razvrstanih po spolu dostavljena Komisiji sa prijedlogom prioriteta za unapređenje</i>	<i>Decembar 2025.</i>	<i>Budžet Grada</i>
	<i>Unapređene administrativne baze podataka</i>	<i>Gradske službe</i>	<i>% utvrđenih baza koji je unapređen</i>	<i>2028. godina</i>	<i>Budžet Grada</i>

CILJ: Grad Cazin je mjesto ravnopravnosti spolova

Srednjoročni cilj 1: Gradsko vijeće i gradske službe djeluju za ravnopravnost spolova

Očekivani rezultat	Aktivnost	Nosilac odgovornosti	Pokazatelji napretka u odnosu na početno stanje	Rok	Izvor finansiranja
1.4. Budžet Grada sadrži procjenu uticaja na ravnopravnost spolova (rodno-odgovorno budžetiranje)	<i>Nadležne službe na osnovu analiza stanja u obrazloženju prijedloga Budžeta procijenile uticaj na (ne)ravnopravnost spolova kroz budžetske programe</i>	<i>Svaka gradska služba u okviru svoje nadležnosti</i>	<i>% oblasti koji sadrži procjenu uticaja na ravnopravnost spolova (rodno-odgovorno budžetiranje)</i>	<i>kontinuirano</i>	<i>Budžet Grada</i>
	<i>Izvyještaj o izvršenju Budžeta Grada Cazina sadrži informacije o uticaju na (ne)ravnopravnost spolova kroz budžetske programe</i>	<i>Služba za finansije</i>	<i>% oblasti sadrži procjenu uticaja na ravnopravnost spolova (rodno-odgovorno budžetiranje)</i>	<i>Kontinuirano</i>	<i>Budžet Grada</i>
	<i>Sredstva za provođenje Gender akcionog plana Grada Cazina su planirana u budžetu</i>	<i>Služba za finansije i druge gradske službe</i>	<i>% aktivnosti po godinama za koji su odvojena sredstva</i>	<i>Kontinuirano</i>	<i>Budžet Grada</i>

Srednjoročni cilj 2: Unaprijediti uslove za ekonomsko osnaživanje žena u Gradu Cazinu

Očekivani rezultat	Aktivnost	Nosilac odgovornosti	Pokazatelji napretka u odnosu na početno stanje	Rok	Izvor finansiranja
2.1. Povećane su mogućnosti za zapošljavanje i	<i>Provoditi aktivnosti informisanja o konkursima za zapošljavanje i</i>	<i>Služba za privredu i razvoj</i>	<i>Broj, vrsta i sadržaj gradskih aktivnosti informisanja i</i>	<i>kontinuirano</i>	<i>Budžet Grada</i>

<i>samozapošljavanje</i>	<i>samozapošljavanje žena</i>		<i>informacija</i>		
			<i>Broj žena i muškaraca koji su obuhvaćeni informisanjem</i> <i>Broj i procenat novih zaposlenih i samozaposlenih žena i muškaraca, po djelatnostima</i>		
	<i>Subvencionirati poduzetništvo žena, naročito poduzetništvo žena iz ruralnih područja i informisati ih o mogućnostima subvencioniranja iz drugih izvora</i>	<i>Služba za privredu i razvoj</i>	<i>Broj, vrsta i visina subvencija</i> <i>Broj žena i muškaraca primaoca subvencija, po vrsti djelatnosti i lokaciji</i> <i>Broj žena i muškaraca koji su obuhvaćeni informisanjem o mogućnostima subvencioniranja iz drugih izvora</i>	<i>kontinuirano</i>	<i>Budžet Grada</i>
	<i>Provesti edukacije o pokretanju, vođenju, procedurama i troškovima biznisa, naročito žena iz ruralnih područja</i>	<i>Služba za privredu i razvoj</i>	<i>Broj, vrsta i sadržaj edukacija i podrške</i> <i>Broj i lokacija žena i muškaraca obuhvaćenih edukacijom i podrškom</i> <i>Broj registrovanih djelatnosti, po spolu vlasnika</i>	<i>kontinuirano</i>	<i>Budžet Grada</i>

	<i>Promovisati žensko poduzetništvo</i>	<i>Služba za privredu i razvoj</i>	<i>Broj i sadržaj održanih konsultacija za osnaživanje ženskog poduzetništva</i> <i>Broj i procenat zaposlenih i samozaposlenih žena i muškaraca, po djelatnostima</i>	<i>kontinuirano</i>	<i>Budžet Grada</i>
--	---	------------------------------------	---	---------------------	---------------------

Srednjoročni cilj 3: Grad prati stanje i saraduje sa drugim akterima na unapređenju stanja ravnopravnosti spolova

Očekicani rezultat	Aktivnost	Nosilac odgovornosti	Pokazatelj napretka u odnosu na početno stanje	Rok	Izvor finansiranja
3.1. Grad promovira ravnopravnost spolova	<i>Utvrđen je Program obilježavanja dana od značaja za ravnopravnost spolova</i>	<i>Komisija za ljudska prava i ravnopravnost spolova/Gradonačelnik</i>	<i>Obilježavaju se 8. mart „Međunarodni dan žena“, Međunarodna kampanja 16 dana aktivizma u borbi protiv nasilja (25.11.-10.12.), Međunarodni dan žena u IKT-u, 19.11. Međunarodni dan muškaraca i drugi</i>	<i>Kraj 2025. godine</i>	<i>Budžet Grada i partnerstvo</i>
	<i>Promotivni materijali o ciljevima Gender akcionog plana Grada Cazina su dostupni na web stranici i u šalter salama</i>	<i>Komisija za ljudska prava i ravnopravnost spolova</i>	<i>Broj izrađenih materijala</i>	<i>Mart 2026. godine</i>	<i>Budžet Grada i partnerstvo</i>

3.2. Redovno se prati stanje ravnopravnosti na području Grada	<i>Komisija za ljudska prava i ravnopravnost spolova organizuje sjednice sa ciljem praćenja provođenja (monitoring) Gender akcionog plana</i>	<i>Komisija za ljudska prava i ravnopravnost spolova</i>	<i>Održana polugodišnja i godišnja sjednica na kojoj je razmatran napredak i utvrđeni prioriteti za naredni period</i>	<i>Svake godine</i>	<i>Budžet Grada</i>
	<i>Gradsko vijeće razmatra izvještaj o provođenju Gender akcionog plana</i>	<i>Gradsko vijeće</i>	<i>Usvojen izvještaj i doneseni zaključci o prioritetima</i>	<i>Februar svake godine</i>	<i>Budžet Grada</i>
	<i>Izvršiti procjenu (evaluaciju) provođenja Gender akcionog plana kao osnovu za izradu narednog Gender akcionog plana</i>	<i>Komisija za ljudska prava i ravnopravnost spolova i gradske službe</i>	<i>Izvršena procjena provođenja Gender akcionog plana</i>	<i>Maj 2028. godine</i>	<i>Budžet Grada i partnerstvo</i>
3.3. Civilno društvo učestvuje u definiranju prioriteta za djelovanje u oblasti ravnopravnosti spolova	<i>Utvrđen je spisak organizacija civilnog društva i pojedinaca koje se bave ravnopravnošću spolova</i>	<i>Služba za opću upravu i društvene djelatnosti</i>	<i>Spisak dostupan svim gradskim tijelima i na web stranici grada</i>	<i>Kraj 2025. godine</i>	<i>Budžet Grada</i>
	<i>Organizira se tematska sjednica sa civilnim društvom sa ciljem definiranja prioriteta u oblasti ravnopravnosti spolova</i>	<i>Komisija za ljudska prava i ravnopravnost spolova</i>	<i>Tokom tematske sjednice prikupljeni prijedlozi civilnog društva u pogledu prioriteta</i>	<i>Oktobar svake godine</i>	<i>Budžet Grada</i>

6. MONITORING I EVALUACIJA GENDER AKCIONOG PLANA

Osnovni mehanizam praćenja provedbe Gender akcionog plana Grada Cazina jeste nadzor koji provodi Komisija za ljudska prava i ravnopravnost spolova. Zadatak Komisije je da prati aktivnosti provedbe, prikupljanja informacija koje su potrebne za analizu ostvarenih ciljeva i rezultata i osiguraju ostvarenje rezultata aktivnosti navedenih u dokumentu. Nadzor nad provedbom pratit će se organizacijom sjednica za nadzor svakih šest mjeseci kojom prilikom će nadležna tijela i službe Komisiji redovno i sistematski dostavljati informacije o provedbi. Pored toga Komisija će jednom godišnje informisati Gradsko vijeće Grada Cazina i sve ključne aktere uključene u implementaciju aktivnosti ostvarenim rezultatima, te će predlagati Gradskom vijeću odgovarajuće zaključke.

